

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Pedagogická fakulta

katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

posudek oponenta

Práci předložila: **Jana Skrbková**

Název práce: **Sfumato versus analyticko-syntetická metoda čtení**

Hodnotitel: **PhDr. et Mgr. David Franta**

1. CÍL PRÁCE: Předkládaná kvalifikační práce spočívá v charakteristice dvou vybraných metod prvopočátečního čtení a jejich reflexe u učitelů na 1. stupni ZŠ. Vymezený cíl byl splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ A KOMENTÁŘ HODNODITELE: Diplomová práce se člení na část teoretickou a na část praktickou, obě jsou počtem stran v adekvátním poměru a prozrazují autorčinu obeznamenost s dotyčným tématem, velice aktuálním v současném primárním vzdělávání, i s jeho praktickým uchopením.

Autorka se nejdříve zabírá čtenářskou gramotností, jejíž sestupnou tendenci mají prokazovat průzkumy, např. PISA (podotkněme jen, že k testům PISA se staví kriticky Konrad Paul Liessmann: *Teorie nevzdělanosti*, s. 52–61). Příčiny takového stavu lze hledat v různých faktorech – kolegyně Skrbková mezi ně řadí sledování TV či počítače (opět jen na okraj: Trávníčkovy výzkumy čtenářství u žáků na ZŠ a SŠ pokles čtenářské gramotnosti přičítají zejména sledování TV, čtení elektronických textů naopak čtenářství utužuje; výzkumy Martina Fibigera ale toto vyvracejí: viníkem nezájmu o literaturu má být právě sledování počítače, sledování TV čtenářství má spíše utvzovat). Autorka práce správně konstatuje, že „*správné osvojení techniky čtení umožňuje jedinci lépe pochopit čtený text*“ (s. 2), což potvrzují ze zkušeností středoškolského učitele.

Diplomantka dále charakterizuje – s oporou v odborných monografiích – současné metody prvopočátečního čtení, jako je metoda globální, genetická, analyticko-syntetická a sfumato (splývavé čtení). Posledním dvěma, jak je patrné již z názvu kvalifikační práce, se věnuje hlouběji: vykládá jejich metodické zásady, důkladně popisuje jejich jednotlivé etapy, fáze a stupně, opírajíc se i o ikonografické materiály převážně z monografie Márie Navrátilové, autorky metody splývavého čtení čili sfumata. To je metoda čtení, jež vychází z nejnovějších poznatků neuropsychologických věd a funkčně integruje vnímání auditivní, vizuální a fonické. Názorné jsou též tematické plány splývavé metody (s. 34–37) a srovnání analyticko-syntetické metody s metodou sfumato ve formě závěrečné přehledné tabulky (s. 39).

Praktická část práce tkví ve vyhodnocení dotazníkového šetření, jež zkoumalo frekvenci užívání jednotlivých metod čtení na 1. stupni ZŠ a názory učitelů na jejich výhody a nevýhody pro žáky bez specifických poruch učení a s nimi. Ač soubor respondentů není příliš vysoký (čítá 33 osob), výzkum se zdá být reliabilní a pro formát vysokoškolské kvalifikační práce i validní. Výsledky vypovídají o mnohém: většina respondentů vyučuje stále podle analyticko-syntetické metody, jež byla za komunistického režimu nařizována shora jako jediná povolená; necelá šestina respondentů vyučuje čtení podle sfumata. Výsledky autorčina výzkumu jsou převedeny do přehledných tabulek a grafů a opatřeny náležitým slovním doprovodem.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA: Kvalifikační práce i po formální stránce spadá do náležitého odborného funkčního stylu, autorka volí funkčně přiměřené termíny, propracovaná syntax vypovídá o vysokém stupni promyšleného konceptu, přičemž neubírá na čtivosti, je tedy po stylistické stránce komfortní i pro čtenáře (odborného i laického). Několik chyb, zejména v interpunkci, vzniklo nejspíše kvůli autorčině nepozornosti, nikoliv z neznalosti gramatiky. Nadbytečná čárka: „*je nutné zakomponovat [...] v rámci mezipředmětových vztahů (výtvarná výchova [...])₂ tak, aby se u žáka vytvořily*“ (s. 16); „*Tato metoda₂ má nejen striktně*“ (s. 21); „*Tato metoda₂ však nabízí pedagogům*“ (s. 38); „*respondenti ji označili₂ jako metodu nejvíce přínosnou*“ (s. 54). Spojovník místo pomlčky: „*září₂ listopad*“ (s. 1); systémově na s. 48 a 52; nadbytečná tečka: *metoda je po dobu 70₂ let*“ (s. 46). U zájmena vztažného chybí postfix -ž: *čím₂* (s. 17); zbytečná parcelace navíc s nadbytečnou čárkou: „*zjistit, jaké metody výuky čtení jsou v současné době nejvíce používány. Zda mají vyučující [...] a která z využívaných metod*“ (s. 55); *potažmo* raději neužívat (s. 1, 2x na s. 6); *verbum soustředit se* vnímám stále jen jako perfektivní (ač podle korpusové lingvistiky a konceptu minimální intervence /KMI/ obouvidové, srov. František Štícha a kol.: *Akademická gramatika spisovné češtiny*, Praha: Academia, 2013, s. 449–450); „*začíná se více soustředit*“ (s. 8). Toto jsou ale jen maličkosti, o čtenářském dyskomfortu nemůže být vůbec ani řeč.

4. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Myslíte si, že by se mohla metoda sfumato stát dominantní metodou čtení na 1. stupni české ZŠ? Prosím vysvětlete.

6. NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ: Práci hodnotím jako velmi zdařilou; diplomantka prokázala, že dovede sepsat smysluplnou vysokoškolskou kvalifikační práci, a proto práci rád doporučuji k obhajobě a navrhuji **výbornou**.

Poleň 15. května 2019

Podpis: _____